

HEARING SYSTEM OF THE NEW CRIMINAL PROCEDURE CODE

Anane Ivan, Assist. Prof., PhD, "Ovidius" University of Constanța

Abstract: The settlement of criminal cases it's not possible without accurately setting of facts and circumstances related to the situation of the offender. A substantial contribution to the truth statements can bring the injured person, the civil party, the civilly responsible party, witness statements and statements of the suspect or the accused; only if they are combined with the facts or circumstances resulting from all the evidence in question.

The person who has suffered physical harm by criminal act, moral or material, whether participating in criminal proceedings is called injured party.

The victim, being the person who are aware about the offence and the offender may be heard in criminal proceedings for the administration of evidence needed to solve the case.

Statements of injured person is likely to highlight different elements which may serve as evidence truth with reference to the offense committed, how committed the participants in the offense, consequences product. Person aware of any fact or any fact likely to serve the truth in criminal proceedings may be heard as a witness. In principle, any person irrespective of sex, age, religion, nationality, social status etc. who has knowledge of any facts or circumstances that may serve to reveal the truth in a criminal case, may act as a witness.

Witness statements are the most common form of evidence being used in almost every criminal case.

Hearing the suspect/defendant - with the result obtained his statements - is the work procedures to determine the probative value necessary data relevant truth from the suspect / defendant knows best circumstances in which the offense was committed. Nobody knows better how the offense occurred only offender.

Statements suspect/defendant is its right and not an obligation by providing them the necessary information to establish the truth, on the one hand, and on the other hand is the first means by which one who is to be held criminally liable exercise their right of defense.

Keywords: hearing, person, witness, suspect, defendant.

I. Audierea persoanei vătămate

Soluționarea cauzelor penale nu este posibilă fără stabilirea cu exactitate a situației de fapt și a împrejurărilor legate de situația făptuitorului.

O contribuție substanțială la aflarea adevărului pot aduce și declarațiile persoanei vătămate, apărții civile și a părții responsabile civilmente; numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte sau împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor administrate în cauză.

Persoana care a suferit prin fapta penală o vătămare fizică, morală sau materială, dacă participă în procesul penal, se numește parte vătămată.

Partea vătămată, fiind persoana care a luat la cunoștință despre săvârșirea infracțiunii și despre făptuitor, poate fi ascultată în procesul penal în vederea administrării unor probe necesare rezolvării cauzei.

Organul de urmărire penală are obligația să cheme, spre a fi ascultată, persoana care a suferit o vătămare prin infracțiune.

Înainte de ascultare, persoanei vătămate i se pune în vedere că poate participa în proces ca parte vătămată, iar dacă a suferit o pagubă materială sau o daună morală, că se poate constitui parte civilă.

De asemenea, i se atrage atenția că declarația de participare în proces penal ca parte vătămată sau de constituire ca parte civilă se poate face în tot cursul urmăririi penale.

Declarațiile persoanei vătămate sunt de natură să reliefeze diversele elemente de fapt care pot servi la aflarea adevărului ca probă, cu referire la fapta săvârșită, modul de comitere, participanții la infracțiune, urmările produse etc..

Ascultarea persoanei vătămate parcurge următoarele etape:

- a) **verificarea identității și ascultarea răspunsurilor cu privire la datele personale** – persoana vătămată este solicitată să răspundă la întrebările ce i se adresează cu privire la datele de identificare, confruntându-se răspunsurile primite cu mențiunile din actul de identitate. După ce organul de urmărire penală s-a edificat cu privire la identitatea persoanei vătămate, îi aduce la cunoștință faptele și împrejurările în legătură cu care urmează să fie ascultată, inclusiv posibilitatea legală ce o are de a se constitui ca parte vătămată sau parte civilă în proces ori să renunțe la acest drept conferit de lege și să fie ascultată în calitate de martor;
- b) **relatarea liberă sau spontană** – începe prin adresarea unei întrebări de ordin general “întrebare-temă” menită să ofere posibilitatea persoanei vătămate să declare tot ce știe în legătură cu faptele și împrejurările pentru a căror lămurire este ascultată. Aceasta oferă posibilitatea persoanei vătămate să povestească faptele, împrejurările, în succesiunea lor firească logică, să relateze tot ce consideră că ar interesa cauza, fără ca declarația să fie limitată în vreun fel prin intervențiile celui ce efectuează ascultarea. Cel care conduce ascultarea trebuie să dea dovadă de răbdare, calm, tact și atenție;
- c) **ascultarea dirijată sau adresarea de întrebări și ascultarea răspunsurilor** - pentru clarificarea unor afirmații contradictorii, confuze, a omisiunilor, se adresează întrebări de precizare și verificare. Întrebările pot fi din cele prevăzute în planul de ascultare al organului de urmărire penală sau pot fi formulate în raport de conținutul relatării libere sau spontane. Aceste întrebări se stabilesc concret pentru fiecare persoană vătămată în raport cu particularitățile cauzei, cu poziția persoanei ascultate, conținutul relatării libere, cu problemele ori aspectele ce trebuie să fie clarificate, precizate, verificate.

Din conținutul declarației trebuie să rezulte datele de identificare, mențiunea că persoanei vătămate i s-au adus la cunoștință posibilitățile de opțiune, faptele și împrejurările săvârșirii infracțiunii, persoana făptuitorului, cuantumul pagubei produse prin infracțiune și suma cu care se constituie parte civilă în proces.

De regulă, persoana își formulează declarația cu propriile sale cuvinte în raport cu nivelul de pregătire, lexicul, experiența sa de viață.

În conținutul declarației se vor evita expresiile indecente, triviale, fraze confuze sau care pot da naștere la diferite interpretări. După terminarea declarației persoana vătămată semnează pe fiecare pagină.

Declarația trebuie să poarte data și viza organului de urmărire penală în fața căruia a fost dată, precum și semnătura apărătorului dacă acesta a fost prezent la audiere .

Atunci când situația impune, declarația trebuie să fie semnată de interpret ori , după caz , de reprezentantul autorității tutelare, părinte, tutore, curator, educator care au asistat la ascultare .

În situația persoanelor de rea credință trebuie să se consemneze, pe lângă răspunsurile date, și întrebările adresate de către organul de urmărire penală. Declarația nu trebuie să cuprindă ștersături ori modificări; în cazul în care acestea apar trebuie confirmate în scris sub

semnătură, de către cel care a făcut declarația și de organul judiciar, fie în cuprinsul său, fie la sfârșit .

Spațiile rămase libere se barează, pentru eliminarea oricărui dubiu.

În cursul urmăririi penale, audierea persoanei vătămate se înregistrează cu mijloace tehnice audio sau audiovideo. Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declarația persoanei vătămate, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.

Declarațiile persoanei vătămate pot fi fixate și pe banda audio sau video.

Aprecierea declarațiilor persoanei vătămate se face ținându-se cont de măsura în care acestea se coroborează cu întregul material probator administrat în cauză, numai atunci când declarațiile sunt concordante cu celelalte materiale ale cauzei, se poate concluziona că ele sunt conforme cu realitatea și că persoana ascultată este de bună-credință.

La aprecierea declarațiilor nu vor fi luate în considerație decât ceea ce acestea au perceput, nu și părerile, presupunerile sau concluziile lor cu privire la faptele și împrejurările cauzei ori la vinovăția sau nevinovăția suspectilor/inculpaților.

Organul de urmărire penală, în aprecierea declarațiilor persoanei vătămate, are obligația legală și morală să dovedească maximă obiectivitate, să nu plece cu idei preconcepute ori să se lase influențat, în vreun fel sau altul.

II. Audierea martorilor

Persoana care are cunoștință despre vreo faptă sau vreo împrejurare de natură să servească la aflarea adevărului în procesul penal poate fi ascultată în calitate de martor.

În principiu, orice persoană fizică fără deosebire de sex, vârstă, religie, cetățenie, situație socială etc. care are cunoștință despre vreo faptă sau împrejurare ce poate servi la aflarea adevărului într-o cauză penală, poate avea calitatea de martor.

Declarațiile martorilor constituie cel mai frecvent mijloc de probă, fiind folosit aproape în orice cauză penală.

În măsura în care declarațiile martorilor scot în evidență elemente de fapt de natură a duce la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului ori pentru cunoașterea unor împrejurări esențiale cauzei, ele pot servi ca probă în procesul penal.

Pentru ca o persoană să dobândească calitatea procesuală de martor, trebuie să fie întrunite cumulativ, următoarele condiții:

- existența unui proces penal în curs de desfășurare în fața organelor judiciare
- existența unei persoane fizice care are cunoștință despre fapte și împrejurări menite să contribuie la aflarea adevărului în procesul penal respectiv;
- persoana fizică să fie ascultată de către organele de urmărire penală cu privire la faptele și împrejurările pe care le cunoaște.

Indiferent de natura infracțiunii săvârșite, rolul martorilor este deosebit, tocmai datorită faptelor și împrejurărilor pe care aceștia le pot lămurii prin depozițiile ce le fac, mai ales dacă cele relatate sunt percepute în mod nemijlocit.

Cu ajutorul martorilor pot fi stabilite împrejurările săvârșirii infracțiunii, metodele și mijloacele folosite în acest scop, este posibilă obținerea unor date referitoare la făptuitori ori care sunt menite să contribuie la identificarea acestora; pot fi stabilite condițiile și împrejurările care au înlesnit sau favorizat săvârșirea infracțiunii și măsurile ce se impun pentru prevenirea comiterii unor astfel de fapte pe viitor .

Nu pot face obiectul declarației martorului acele fapte sau împrejurări al căror secret ori confidențialitate poate fi opusă prin lege organelor judiciare.

Faptele sau împrejurările prevăzute în lege pot face obiectul declarației martorului atunci când autoritatea competentă sau persoana îndreptățită își exprimă acordul în acest sens

sau atunci când există o altă cauză legală de înlăturare a obligației de a păstra secretul sau confidențialitatea.

Calitatea de martor are întâietate față de calitatea de apărător, cu privire la faptele și împrejurările pe care acesta le-a cunoscut înainte de a fi devenit apărător sau reprezentant al vreuneia din părți .

Au dreptul de a refuza să fie audiate în calitate de martor următoarele persoane:

a) *soțul, ascendenții și descendenții în linie directă, precum și frații și surorile suspectului sau inculpatului;*

b) *persoanele care au avut calitatea de soț al suspectului sau al inculpatului.*

Minorul poate fi ascultat ca martor. Audierea martorului minor în vârstă de până la 14 ani are loc în prezența unuia dintre părinți, a tutorelui sau a persoanei ori a reprezentantului instituției căreia îi este încredințat minorul spre creștere și educare.

Persoana chemată ca martor este obligată să se înfățișeze la locul, ziua și ora arătată în citație și are datoria să declare tot ce știe cu privire la faptele cauzei.

Martorul este întrebat mai întâi despre nume, prenume, etate, adresa și ocupație.

În caz de îndoială asupra identității martorului, acesta se stabilește prin orice mijloc de probă.

Martorul va fi apoi întrebat dacă este soț sau rudă a vreuneia dintre părți și în ce raporturi se află cu acestea, precum și dacă a suferit vreo pagubă de pe urma infracțiunii.

În cursul urmăririi penale și judecării, organul de urmărire penală și președintele completului solicită martorului depunerea **jurământului** sau a **declarației solemne**.

Organul de urmărire penală și președintele completului îl întreabă pe martor dacă dorește să depună jurământ religios sau declarație solemnă.

Textul jurământului este următorul: **”Jur că voi spune adevărul și nu voi ascunde nimic din ceea ce știu. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”**. Referirea la divinitate din formula jurământului se schimbă în funcție de credința religioasă a martorului.

În timpul depunerii jurământului, cu excepțiile impuse de credința religioasă, martorul ține mâna dreaptă pe cruce sau pe Biblie.

În cazul în care martorul alege să facă o declarație solemnă, textul acesteia este următorul: **”Mă oblig că voi spune adevărul și nu voi ascunde nimic din ceea ce știu”**.

După depunerea jurământului sau a declarației solemne se va pune în vedere martorului că, dacă nu va spune adevărul, săvârșește infracțiunea de mărturie mincinoasă. Despre toate acestea se face mențiune în declarația scrisă.

Minorul care nu a împlinit 14 ani nu depune jurământ; i se atrage însă atenția să spună adevărul.

Martorului i se face cunoscut obiectul cauzei și i se arată care sunt faptele sau împrejurările pentru dovedirea cărora a fost propus ca martor cerându-i-se să declare tot ce știe cu privire la acestea.

Fiecare martor este ascultat separat, dacă sunt mai mulți martori fiecare este ascultat fără să fie de față ceilalți, fiind lăsat să declare tot ce știe în cauză.

Ascultarea martorului nu poate începe cu citirea sau reamintirea declarațiilor pe care acesta le-a dat anterior în cauză, acesta nu poate prezenta ori citi o declarație scrisă de mai înainte, însă se poate servi de însemnări asupra amănuntelor greu de reținut.

După ce martorul a făcut declarația, i se pot pune întrebări cu privire la faptele și împrejurările care trebuie constatate în cauză, cu privire la persoana părților precum și în ce mod a luat cunoștință despre cele declarate.

Obținerea unor declarații veridice și complete, menite să ducă la aflarea adevărului, este influențată în mod hotărâtor și de modul în care se face pregătirea ascultării. Nu de puține ori, lipsa de pregătire sau superficialitatea în efectuarea acestei activități are drept consecință

obținerea unor declarații de slabă calitate, repetarea ascultării, cheltuieli inutile de timp și forțe și, în ultimă analiză, tergiversarea cercetărilor, cu urmări deosebite asupra finalității judiciare.

De regulă, ascultarea martorilor parcurge trei etape, și anume:

- a) **verificarea identității și ascultarea cu privire la datele personale** – martorul este solicitat să răspundă cu privire la datele de identificare urmărindu-se și confruntându-se răspunsurile acestuia cu mențiunile din actul de identitate ;
- b) **relatarea liberă sau spontană ori ascultarea povestirii martorilor – debutează cu o întrebare de ordin general**, organul de urmărire penală solicitând martorului să declare tot ceea ce știe în legătură cu faptele ori împrejurările care au impus chemarea sa pentru a depune mărturie, martorii având posibilitatea să povestească faptele, împrejurările în succesiunea lor logică, firească, să prezinte tot ce cred că ar interesa cauza, fără ca relatarea să fie limitată prin intervențiile celui care conduce ascultarea. Ascultarea trebuie să fie făcută cu răbdare, calm și atenție. Martorii nu trebuie să fie întreruși decât în mod excepțional, când relatările lor nu au legătură cu cauza și atunci numai cu recomandarea de a se referi la obiectul cauzei;
- c) **adresarea de întrebări și ascultarea răspunsurilor sau ascultarea dirijată** – după ce martorul a făcut declarația, i se pot adresa întrebări de precizare și verificare cu privire la fapta care formează obiectul cauzei și la făptuitori în scopul de a ajuta martorii detaliile necesare lămuririi complete a împrejurărilor cu privire la care sunt ascultați, să-și formuleze declarația clar și precis pentru a avea valoare în cauză.

Declarațiile martorilor sunt consemnate de organul de urmărire penală în scris pe formular tip de declarație.

Declarația va fi semnată pe fiecare pagină și la sfârșit atât de martor cât și de organul de urmărire penală.

Ori de câte ori martorul se găsește în imposibilitatea de a se prezenta pentru a fi ascultat, organul de urmărire penală procedează la ascultarea acestuia la locul unde se află.

În situația în care într-o cauză penală există un singur martor, organul de urmărire penală își poate întemeia soluția pe declarația acestuia, dacă produce încredere deplină că relatează adevărul.

În cazul în care există o suspiciune rezonabilă că viața, integritatea corporală, libertatea, bunurile sau activitatea profesională a martorului ori a unui membru de familie al acestuia ar putea fi puse în pericol ca urmare a datelor pe care le furnizează organelor judiciare sau a declarațiilor sale, organul judiciar competent acordă acestuia statutul de martor amenințat și dispune una ori mai multe dintre măsurile de protecție.

Procurorul dispune aplicarea unei măsuri de protecție din oficiu sau la cererea martorului, a uneia dintre părți sau a unui subiect procesual principal.

În cazul aplicării măsurilor de protecție, declarația martorului nu va cuprinde adresa reală sau datele sale de identitate, acestea fiind consemnate într-un registru special la care vor avea acces doar organul de urmărire penală, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța, în condiții de confidențialitate.

Declarațiile martorilor cărora li s-a atribuit o altă identitate pot servi la aflarea adevărului numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză.

Dacă există mijloace tehnice corespunzătoare procurorul poate admite ca martorul să fie ascultat fără a fi prezent fizic la locul unde se află organul de urmărire penală, prin intermediul mijloacelor tehnice video și audio.

În cursul urmăririi penale, audierea martorului se înregistrează prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, dacă organul de urmărire penală consideră necesar sau dacă martorul solicită expres aceasta și înregistrarea este posibilă.

Declarațiile martorilor au valoare probatorie numai în măsura în care se coroborează cu celelalte probe și mijloace de probă administrate în cauză.

III. Audierea suspectului sau a inculpatului

Audierea suspectului/inculpatului – având ca rezultat obținerea declarațiilor acestuia – este activitatea procedurală menită să stabilească datele cu valoare probatorie necesare pentru aflarea adevărului în cauză pornind de la faptul că suspectul/inculpatul cunoaște cel mai bine împrejurările în care a fost săvârșită infracțiunea.

Nimeni nu cunoaște mai bine cum a avut loc fapta penală decât infractorul.

Declarațiile suspectului/inculpatului constituie un drept al acestuia și nu o obligație acestea furnizând informațiile necesare aflării adevărului, pe de o parte, iar pe de altă parte constituie prima modalitate prin intermediul căreia cel ce urmează să fie tras la răspundere penală își exercită dreptul de apărare.

Importanța acestei activități este subliniată și prin obligația pe care o au organele judiciare de a îl asculta pe suspect/inculpat în cele mai importante momente ale desfășurării urmăririi penale.

Încălcarea dispozițiilor privind ascultarea suspectului/inculpatului atrage sancțiunea nulității, deoarece, prin aceasta este violat dreptul său de apărare.

Declarațiile suspectului/inculpatului făcute în cursul procesului penal pot servi la aflarea adevărului, numai în măsura în care sunt coroborate cu fapte și împrejurări ce rezultă din ansamblul probelor existente în cauză, acestea nu pot determina, singure, tragerea la răspundere penală a suspectului/inculpatului, atâta timp cât nu sunt confirmate de celelalte probe și mijloace de probă existente.

La începutul primei audieri, organul judiciar adresează întrebări suspectului sau inculpatului cu privire la nume, prenume, poreclă, data și locul nașterii, codul numeric personal, numele și prenumele părinților, cetățenia, starea civilă, situația militară, studiile, profesia ori ocupația, locul de muncă, domiciliul și adresa unde locuiește efectiv și adresa la care dorește să îi fie comunicate actele de procedură, antecedentele penale sau dacă împotriva sa se desfășoară un alt proces penal, dacă solicită un interpret în cazul în care nu vorbește sau nu înțelege limba română ori nu se poate exprima, precum și cu privire la orice alte date pentru stabilirea situației sale personale.

Suspectului/inculpatului i se aduce apoi la cunoștință fapta care formează obiectul cauzei, dreptul de a avea un apărător, precum și dreptul de a nu face nici o declarație, atrăgându-i-se totodată atenția că ceea ce declară poate fi folosit și împotriva sa. Dacă suspectul/inculpatul dă o declarație, i se pune în vedere să declare tot ce știe cu privire la fapta prevăzută de lege pentru săvârșirea căreia este suspectat.

Organul judiciar comunică suspectului sau inculpatului calitatea în care este audiat, fapta prevăzută de legea penală pentru săvârșirea căreia este suspectat sau pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și încadrarea juridică a acesteia.

Fiecare suspect/inculpat este ascultat separat.

În cursul urmăririi penale, dacă sunt mai mulți suspecti/inculpați, fiecare este ascultat fără să fie de față ceilalți.

Suspectul/inculpatul este mai întâi lăsat să declare tot ce știe în cauză.

Ascultarea suspectului/inculpatului nu poate începe cu citirea sau reamintirea declarațiilor pe care acesta le-a dat anterior în cauză.

Suspectul sau inculpatul are dreptul să se consulte cu avocatul atât înainte, cât și în cursul audierii, iar organul judiciar, când consideră necesar, poate permite acestuia să utilizeze însemnări și notițe proprii.

După ce suspectul/inculpatul a făcut declarația, i se pot pune întrebări cu privire la fapta prevăzută de lege pentru săvârșirea căreia este suspectat. De asemenea, este întrebat cu privire la probele pe care înțelege să le propună.

Declarațiile suspectului/inculpatului se consemnează în scris. În fiecare declarație se vor consemna, totodată, ora începerii și ora terminării ascultării suspectului/inculpatului. Dacă este de acord cu conținutul declarației scrise, suspectul sau inculpatul o semnează. Dacă suspectul sau inculpatul are de făcut completări, rectificări ori precizări, acestea sunt indicate în finalul declarației, fiind urmate de semnătura suspectului sau a inculpatului.

Când suspectul sau inculpatul nu poate sau refuză să semneze, organul judiciar consemnează acest lucru în declarația scrisă.

Declarația scrisă este semnată și de organul de urmărire penală care a procedat la audierea suspectului sau a inculpatului, de judecătorul de drepturi și libertăți ori de președintele completului de judecată și de greșier, de avocatul suspectului, inculpatului, al persoanei vătămate, părții civile sau părții responsabile civilmente, dacă aceștia au fost prezenți, precum și de interpret când declarația a fost luată printr-un interpret.

Ori de câte ori suspectul/inculpatul se găsește în imposibilitate de a se prezenta pentru a fi ascultat, organul de urmărire penală procedează la ascultarea acestuia acolo unde se află, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

Suspectul/inculpatul nu este obligat să probeze nevinovăția sa, sarcina probării vinovăției acestuia, incumbă organului de urmărire penală, până la stabilirea vinovăției operând principiul prezumției de nevinovăție prevăzut atât în Constituția României cât și în Noul Cod de Procedură Penală.

Suspectul/inculpatul trebuie ascultat întotdeauna, cu excepția cazului când se sustrage de la urmărirea penală.

Declarația suspectului/inculpatului nu trebuie să fie viciată de violențe, amenințări sau alte forme de constrângere .

În concluzie, ascultarea suspectului/inculpatului parcurge următoarele *etape* :

- a) verificarea identității suspectului/inculpatului** – parcurgerea acestei etape este obligatorie pentru a nu fi acuzată altă persoană decât cea care a săvârșit infracțiunea și constă în întrebări cu privire la nume, prenume, poreclă, data și locul nașterii, numele și prenumele părinților, cetățenia, studii, stagiul militar, locul de muncă, ocupație, domiciliu, antecedente penale, precum și alte date care pot contura situația personală a suspectului/inculpatului. Răspunsurile se compară cu datele din acte și se completează concomitent, formularul-tip al declarației suspectului/inculpatului cu aceste date;
- b) ascultarea relatării libere a suspectului/inculpatului** – după ce i s-a adus la cunoștință că are dreptul să fie asistat de un apărător și după ce i se solicită să dea o declarație scrisă personal cu privire la urmărirea adusă îi adresează suspectului/inculpatului o întrebare-cheie cu caracter general, prin care i se solicită să declare tot ce are de arătat în legătură cu acuzarea ce i se aduce, în acest fel oferindu-i-se posibilitatea să declare tot ceea ce consideră că interesează cercetarea. În timpul ascultării libere, organul de urmărire penală trebuie să evite întreruperea relatării suspectului/inculpatului, aprobarea sau dezaprobarea afirmațiilor acestuia, să-și manifeste satisfacția ori nemulțumirea față de cele declarate. Indiferent de poziția celui ascultat, trebuie să dovedească stăpânire de

sine, răbdare, calm și, în general, o atitudine prin care să nu-și exteriorizeze sentimentele față de învinuit/inculpat;

- c) **ascultarea dirijată, concretizată în adresarea de întrebări și ascultarea răspunsurilor** – organul de urmărire penală adresează suspectului/inculpatului întrebări, ascultă răspunsurile acestuia, îi solicită să declare ce probe înțelege să propună în apărarea sa și procedeează la consemnarea celor declarate. Întrebările trebuie să fie clare și concise, să fie formulate la nivelul de înțelegere al celui ascultat, să nu sugereze răspunsul pe care-l așteaptă organul de urmărire penală, să oblige pe suspect/inculpat să relateze și nu să determine un răspuns de genul “da” sau “nu”, să nu pună în încurcătură pe suspect/inculpat, mai ales atunci când acesta este bine intenționat, interesat în a declara adevărul, să se refere la fapte, împrejurări concrete, evitându-se a se solicita suspectului/inculpatului să facă aprecieri, presupuneri ori să expună opinii personale.

Dacă suspectul/inculpatul revine asupra vreuneia din declarațiile sale sau are de făcut completări, rectificări sau precizări, acestea se consemnează și semnează pe declarații separate sau pe cele anterioare, în continuare. Pentru corelarea corespunzătoare cu celelalte probe ale cauzei, declarațiile trebuie datate exact.

Declarația va fi semnată pe fiecare pagină și la sfârșit de organul de urmărire penală, de suspect/inculpat, precum și de interpret atunci când a fost luată în prezența acestuia sau de apărător, în condițiile legii .

Analiza declarațiilor suspectului/inculpatului și confruntarea datelor rezultate din verificările efectuate cu probele existente în cauză permit organului de urmărire penală să-și formeze convingerea intimă asupra vinovăției ori nevinovăției acestuia.

În cursul urmăririi penale, audierea suspectului sau inculpatului se înregistrează cu mijloace tehnice audio sau audiovideo. Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declarația suspectului sau inculpatului, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.

Bibliografie selectivă:

- Noul cod de procedură penală;
Dobrinou Vasile ș.a. – *Îndrumar de cercetare penală*, Ed. Atlas Lex, București, 1994;
Anane Ivan - *Acte procedurale ce pot fi efectuate în faza urmăririi penale*, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2003;
nistoreanu ghe. și colab. – *Drept procesual penal*, ed. europa nova, bucurești, 1996;
Neagu Ion – *Drept procesual penal, Tratat*, Ed. Global Lex, București, 2002;
Aonițioaie Constantin ș.a. - *Tratat de tactică criminalistică*, Ed. Carpați, București, 1992;
Bercheșan Vasile ș.a. – *Cercetarea penală(criminalistică–teorie și practică)*, Ed. Icar, București 2001.